

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/59/2012
Identifikačné číslo spisu:	6012200548
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200548.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Aleny Adamovej, v právnej veci navrhovateľa : S., bytom I., I., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina, so sídlom Národná 34, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. 4N 1508/12 zo dňa 18. mája 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/16/2012-16 zo dňa 31. augusta 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Sp/16/2012-16 zo dňa 31. augusta 2012, p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Navrhovateľ j e p o v i n n ý zaplatiť súdny poplatok vo výške 35 eur na účet Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vedený v štátnej pokladnici pre zasielanie súdnych poplatkov a pokút: BÚ - depozitný účet neúročený č. XXXXXXXXXXXX/XXXX v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) v zmysle § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd v danej veci mal preukázané, že odporca napadnutým rozhodnutím navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v platnom znení (ďalej len zákon 327/2005 Z. z.). Krajský súd mal preukázané, že odporca v rozhodnutí vychádzal z dokladov za posudzované obdobie od novembra 2011 do mája 2012 a to z rozhodnutia sociálnej poisťovne zo dňa 8. decembra 2011 týkajúce sa starobného dôchodku navrhovateľa a jeho manželky, zo zmluvy o nájme pozemkov na poľnohospodárske účely medzi vlastníkom pozemku - navrhovateľom ako

prenajímateľom a užívateľom pozemku - Poľnohospodárske družstvo Predmier ako nájomcom, zo zmluvy o prenájme poľnohospodárskych pozemkov zo strany jeho manželky, z preukazov navrhovateľa a jeho manželky ako občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, na základe ktorých dokladov odporca zistil, že navrhovateľ mal spolu s manželkou v mesiacoch november 2011 a december 2011 započítateľný príjem v sume 743,20 eur mesačne a v mesiacoch január 2012 až máj 2012 v sume 767,80 eur mesačne (starobné dôchodky navrhovateľa a jeho manželky) a súčasne, že navrhovateľ mal príjem z prenájmu pozemkov 7,23 eur ročne a jeho manželka 3,64 eur ročne.

Z dôvodov opravného prostriedku podaného navrhovateľom proti tomuto rozhodnutiu, ktorým žiadal rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s tým, aby mu bol následne ustanovený bezplatný právny zástupca na konanie pred Okresným súdom v Žiline, krajský súd zistil, že navrhovateľ namietal, že právna pomoc mu nebola poskytnutá z dôvodu, že jeho mesačný príjem a príjem jeho manželky presahuje 1,4 násobok životného minima pre 2 osoby, vytýkajúc žalovanému správne orgány, že sa podrobne nezaoberal tým, že obaja s manželkou sú ťažko zdravotne postihnutí, čo zvyšuje ich životné náklady najmä v oblasti nákupu liekov, poukazom na to, že zrejme tvorcovia zákona č. 327/2005 Z. z. nedostatočne nebrali do úvahy príslušné ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako i Všeobecnú deklaráciu ľudských práv schválenú OSN z 10. 12. 1948.

Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia posudzoval v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení s § 6 ods. 1, 2 a v spojení s § 6a ods. 1, s § 4 tohto zákona.

Krajský súd poukazom na to, že podľa § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime 1,4 násobok sumy životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby predstavuje 451,15 eur a 1,6 násobok sumy životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby predstavuje sumu 515,60 eur, konštatoval, že zo skutkových okolností je zjavné, že odpočítateľný príjem žiadateľa a jeho manželky presahuje výšku 1,4 násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby a tiež 1,6 násobok životného minima pre dve plnoleté osoby v mesiaci podania žiadosti teda v máji 2012 a v šiestich predchádzajúcich mesiacoch. Krajský súd dospel k záveru, že žiadateľ teda nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Krajský súd dôvody odvolania navrhovateľa vyhodnotil ako nedôvodné a právne irelevantné, s poukazom na to, že pokiaľ je nespokojný s konštrukciou samotného zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ide o skutočnosť, ktorá neprináleží na riešenie súdu v rámci preskúmania zákonnosti rozhodnutia, ako aj že v danej veci sa nemohol zaoberať a ani posudzovať vec v zmysle toho, že v predchádzajúcich konaniach mu zo strany súdov a iných orgánov bolo poskytované bezplatné právne posúdenie.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že bol v konaní neúspešný.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31. augusta 2012 č. k. 27 Sp 16/2012 - 16 zrušil a vec mu vrátil na nové konanie, alternatívne, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie. Súčasne žiadal priznať náhradu trov konania.

V dôvodoch odvolania navrhovateľ uviedol, že krajský súd síce rozhodol podľa zákona č. 327/2005 Z. z., ale v rozpore s ustanovením článku 12 ods. 1, 2, 4, článku 2 ods. 2, článku 7 ods. 5, článku 46 ods. 1 až 4, článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1, článku 14, článku 17 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 1 ods. 1, 2 Protokolu číslo 12 k Dohovoru, článku 2 ods. 1, 2, článku 7, článku 8, článku 30 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN a medzinárodnej zmluvy OSN o zákaze diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím. Dôvodil, že krajský súd svojim rozhodnutím porušil jeho práva zaručené vyššie uvedenými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv EU a OSN, keď ho považoval za zdravého a uplatnil na neho ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z..

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

V dôvodoch vyjadrenia uviedol, že Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia zriadená zákonom č. 327/2005 Z. z., ktorá poskytuje právnu pomoc v citovanom zákone špecifikovaných

případoch s poukazom na to, že jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci Centrom právnej pomoci je materiálna núdza žiadateľa, pričom pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Konštatoval, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. Zdôraznil, že Centrum postupovalo podľa zákona č. 327/2005 Z. z. v platnom znení a na základe predložených dokladov o príjmoch a majetkovej situácii navrhovateľa zistilo, že navrhovateľ nespĺňa zákonom stanovenú podmienku a to stav materiálnej núdze s poukazom na započítateľný príjem navrhovateľa a jeho manželky. K námietke navrhovateľa, že Centrum sa nezaoberalo faktom, že obaja s manželkou sú osobami zdravotne ťažko postihnutými, čo im významne zvyšuje ich životné náklady, uviedol, že zákon č. 327/2005 Z. z. neukladá Centrum povinnosť zohľadňovať výdavky žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci a už samotný fakt, že príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom stanovenú hranicu, je dôvodom nepriznania právnej pomoci. Ďalej uviedol, že pokiaľ navrhovateľ zastával názor, že zákon je v rozpore s ústavou či medzinárodnými zmluvami EÚ a OSN, súhlasí s názorom krajského súdu, že táto otázka nemôže byť predmetom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Odvolanie navrhovateľa považoval za nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa potvrdil napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím navrhovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v oprávnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým podľa ust. § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Senát odvolacieho súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 250l a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.). Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia. (§ 245 ods.2 O.s.p.).

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods.1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom, ako aj súladné s ústavou a medzinárodnými dokumentmi, na ktoré navrhovateľ poukazoval v odvolaní. Vzhľadom k tomu, aby najvyšší súd v preskúmvanej veci nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa vo svojom odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Senát odvolacieho súdu z predloženého spisového materiálu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis zistil, že medzi účastníkmi konania v preskúmvanej veci skutkový dej nie je sporný, avšak medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné posúdenie skutkových zistení týkajúcich sa nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, keď navrhovateľ tvrdil, že neprihliadnutie na jeho zdravotné postihnutie pri posudzovaní jeho hmotnej núdze je diskriminačné s poukazom na Ústavu Slovenskej republiky, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a medzinárodné predpisy EÚ a OSN.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý je vo formálnom súlade s ústavou nie je interpretovaný ústavne konformným spôsobom, pričom orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl.2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl.7 Ústavy Slovenskej republiky) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

Odvolací súd v danej veci zistil, že spor o zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného medzi účastníkmi konania v preskúmvacom konaní spočíva práve v ústavnej konformnosti výkladu právnej úpravy ustanovujúcej nárok žiadateľa na poskytnutie právnej pomoci.

Senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti, že čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je kumulatívnou právnou normou, ktorá na konanie štátnych orgánov okrem požiadavky na konanie v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyžaduje súlad s ústavou a jej medzami. Tomu zodpovedá i čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov (založený na rešpektovaní dikcie zákona) je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov.

Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje.

Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy (zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a/ a b/ musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 10 ods. 1 až 6 zákona č. 327/2005 Z. z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Účastníkom konania je žiadateľ.

Žiadosť sa podáva v kancelárii centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa.

Žiadateľ je povinný uviesť v žiadosti a pri predbežnej konzultácii úplné a pravdivé údaje.

Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd; o tomto centre žiadateľa náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní -správny poriadok, v znení neskorších predpisov) musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z. z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní -správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Senát odvolacieho súdu vychádzajúc zo skutkových zistení v danej veci dospel k záveru, že žalovaný správny orgán v danom prípade postupoval v súlade s Ústavou Slovenskej republiky ako aj v súlade so zákonom č. 327/2005 Z. z., vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s navrhovateľom, v odôvodnení rozhodnutia skutkové zistenia náležite uviedol a vyhodnotil odkazom na príslušné ustanovenia uvedeného zákona a súčasne uviedol dôvody, na základe ktorých v danej veci rozhodol, z ktorých dôvodov rozhodnutie žalovaného správneho orgánu je treba považovať za súladné so zákonom, a preto súd prvého stupňa rozhodol vo veci zákonne, keď rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom podľa § 250q ods.2 O.s.p. potvrdil.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že žalovaný správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nesplnil podmienku ustanovenú v právnej norme § 6 ods. 1, písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, ktorá podmienka je nevyhnutným predpokladom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle ust. § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., s poukazom na to, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle citovaného § 6 ods.1 uvedeného zákona.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku materiálnej núdze navrhovateľa na základe jeho žiadosti o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov deklarujúcich jeho sociálny a majetkový stav z hľadiska splnenia všetkých zákonných podmienok, čím postupoval v súlade s citovaným zákonným ustanovením. Vzhľadom k tomu, že z dokladov predložených navrhovateľom vyplynulo, že odpočítateľný príjem navrhovateľa ako žiadateľa a jeho manželky presahuje výšku 1,4 násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby a tiež 1,6 násobok životného minima pre dve plnoleté osoby v mesiaci podania žiadosti teda v máji 2012 a v šiestich predchádzajúcich mesiacoch, dospel k správne mu záveru, že navrhovateľa nie je možné považovať za osobu v materiálnej núdzi majúcej právo na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z.

Odvolací súd dáva do pozornosti navrhovateľa, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods.1 a teda sa musí zaoberať aj otázkou sociálneho a materiálneho stavu žiadateľa ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky, nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, aj keď žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

Odvolací súd nemohol prihladiť na námietku navrhovateľa, ktorou namietal, že krajský súd rozhodol v rozpore s ustanovením článku 12 ods. 1, 2, 4, článku 2 ods. 2, článku 7 ods. 5, článku 46 ods. 1 až 4, článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1, článku 14, článku 17 Európskeho

dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 1 ods. 1,2 Protokolu číslo 12 k Dohovoru, článku 2 ods. 1, 2, článku 7, článku 8, článku 30 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN a medzinárodnej zmluvy OSN o zákaze diskriminácie ľudí so zdravotným postihnutím, dôvodiac, že boli porušené jeho práva zaručené vyššie uvedenými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv EU a OSN, keď ho krajský súd považoval za zdravého a uplatnil na neho ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z..

Zákonodarca v zákone o právnej pomoci upravuje predmet a rozsah právnej pomoci, ako aj podmienky jej priznania vo vzťahu k žiadateľom a pôsobnosť a úlohy orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti na poskytnutie právnej pomoci. Zákon sa vzťahuje nielen na ochranu zdravých fyzických osôb nachádzajúcich sa v materiálnej núdzi, ale z obsahu jeho právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že sa vzťahuje na sociálne odkázané fyzické osoby, ktoré za splnenia zákonom ustanovených podmienok sa nachádzajú v takej sociálnej, finančnej a majetkovej situácii, ktorá im neumožňuje zabezpečenie právnej pomoci na ochranu ich práv a právom chránených záujmov, teda aj osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k Ústavou Slovenskej republiky deklarovaným právam fyzických osôb a harmonizovať právo Slovenskej republiky s právom Európskeho spoločenstva všetkým fyzickými osobám, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod. alebo iné postavenie. Zákonodarca ustanovuje kritériá, podľa ktorých sa posudzuje oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kladie základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadostí a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní o poskytnutie právnej pomoci, rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jeho preskúmania súdom. Materiálnu núdzu ustanovuje ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze ustanovuje na úrovni 1,4 násobku sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom. Zákonodarca týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície smernice Rady č. 2003/8/ES z 27. januára 2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (ďalej len „smernica“), a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t.j. systémom "každému a vo všetkom"), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch.

Senát odvolacieho súdu z uvedených dôvodov nemohol prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľa, že krajský súd v danej veci rozhodol vo vzťahu k jeho žiadosti diskriminačne a tým aj v rozpore s čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv podpísanej v New York dňa 10. decembra 1948, v zmysle ktorej všetci sú rovní pred zákonom a majú právo na rovnakú právnu ochranu bez akejkoľvek diskriminácie. Všetci majú právo na rovnakú ochranu proti akejkoľvek diskriminácii, ktorá porušuje túto deklaráciu a proti akémukoľvek podnecovaniu takejto diskriminácie.

Senát odvolacieho súdu taktiež nemohol prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľa, že krajský súd v danej veci rozhodol diskriminačne a tým v rozpore s čl. 6 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, dojednaného v Ríme 4. novembra 1950 v spojení s ďalšími zmluvnými dokumentmi na tento Dohovor nadväzujúcimi, publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb., v zmysle ktorých, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu a užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie

založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. a § 219 ods.1,2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany žalovaného správneho orgánu, ktorým z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok nebol navrhovateľovi priznaný nárok na právnu pomoc v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, právo navrhovateľa domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušným súdom ostalo zachované.

O povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok za podaný opravný prostriedok súd rozhodol podľa § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný. Výška poplatku bola určená podľa položky č. 10 Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že v konaní neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1 .mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.